

Transcriptie van Brief van Dirk Graswinkel met tips voor de opleiding van 'jonge heren' tot goede regenten.

Instructie

Waarna der Jonge Heeren hare Studien kunnen
Dirigeren zoo in de Militie, Politië, als in de rechten,
Om vervolgens deftige en goede Regenten van Landen
En steden te kunnen werden.

Hoog Edel Geboren, gestreng Heere

Het is mij zwaar uit te voeren t gunt ik aannopende de directie van Mejonkheren uwe hoog edele gestreng zoonen haar studien zo hebbe aangenomen te zullen doen, niet dat het in zig zelfs zwaar is, maar omdat mij onbekent is der zelve eigenlijke inclinatie, des welkens kennis daartoe niet alleen noodwendig is, maar zelfs wel het principaalste waarna op zoodanige *Directoria consilia* moet worden gevormt; Over deze mijne onkunde moetende treden, en vind ik nietwes beter of nader dan uit uwe h. ed. gestr. Beleid van leven mij het naaste voor te beelden, waartoe der zelve inclinatie apparent is te strekken.

Generos in ortus semina affurgunt suos.

Dog zoo mij zulks ontstaat, agte ik voor het profijtelijkst, ende best te zijn, t zelve te nemen *pro cynosura*. Ook zoo en kander mijns eragtens, niet aanmoediglijker nog bequamer bestuur van der zelve levens beleid zijn, als dat van haar EE heer ende vader, ende dat allenthalven in 't betragten doen ofte laten: hierin gaat mij voor de heer Pybrac volgens welker afgeven Quatr.28

*Le sage Fils est du Pere la joij
Et si tu veux ce sage Fils avoir,
Dresses le Jeune au chemin du devoir
Mais ton Exemple est la premiere voije*

Ende dat met reden

Fortius accennunt exempla domestica magnis com subeunt animos hortatiubs

Uwe hoog. Ed. gestr. Extractie, opvoedinge, reize, emploijen, middelen, 't bekomen, beneficeren, menageren van dien ###

Zijn al te zamen illustre en glorieux, waarvan om niet meerder of verder te zeggen het gevolg zij dat de jonkhren (Zoo hun God geve haar heer vaders conduite ende exempel met een gelijke voorspoed en stantvastigheid te volgen, ende met haar actien te expresseren recht) ende reden hebben zullen omme hun voort van God op hoogst gezegenden ende gelukzalige Edelluden te eragten.

Naast de vreeze Gods, wenste ik dat haar EE in broederlijke liefde ende eenigheid door 't behulp van deze twee, gebragt mogten werden tot de equabiliteit bezadigheid en eenpaarigheid van haar heer Vader; als waardoor de zelve alle t gunt zij oyt zullen doen, ofte als *Cives* ofte als *Viri Boni* te ##streuser, heerlijker ende meerder beroemt zullen maken.

Hiebij wensten ik dat dezelfde ende Jonkheren onder de hoogwijze directie van haar heer vader ende voors. Ook in al haar leven Edelluiden zijn van een oprecht woord ende toezag; het welk hun boven de reputatie van terecht genereux en edelmoedig

te zijn, ook trouwe vrienden zal geven, ende in tegenspoed die de beste dikwils niet en ontgaan, ende ook van God kome, sterkelijk ondersteunen.

De Studie zelfs aangaande der zelve directiën moet zijn zoodanig als uwen ho. Ed. gestr. Zelfs oirbaeljkst dunckt, ende concentrerende met het oogmerk, waartoe het voornemen is hun op te trekken.

Dog eer tot iets verders zig te begeven dienen haar EE beide te kunnen schrijven ende Cijferen, ook wilden wel dat zij wat geoefent wierden (t 'welk tussen tijde zoude kunnen geschieden) in de geometrie ende tekenkunst.

Zoo de inclinatie tot de Militie strekt, is de geometrie een toestap tot de leering van de fortificatie en 't rekenen overnodig. Ende het tekenen heeft groote faciliteit.

Hoe hem een Edelman die zig door den Oorlog wil doen valeren, moet aanstellen weet ik niet beter aan te wijzen, als zulke aan zoodanige gegeven is tot voorschrift bij den Marschal de Moline, die door veele trappen van soldaat af opgekomen zijnde, in dat point zeer wijslijk en pertinentelijk alles leert en inscherpt t gunt een van die professie aan te merken, te betrachten te doen ofte te laten staat.

Is de inclinatie tot de studien moet de Latijnse taal meesterendeel zuiver gesproken en geschreven kunnen werden, deze te leeren met vermaak; hiertoe *Historia Sacra Suloicii sereri, Coloquia Erasmi, Ejusdem Epistola*, wat tot perfectie gekomen zijnde, recommendere ik *Lectantiam* ende *Quinsilianus Hisoria Romana*.

Na de leer van de Taal, in de *logisti* te leeren de *modum resolvendi* ofte *analiticum*, tot corrobate van het oordeel, daartoe uit de *Logica Erotematica* van Heereboordus uitgispende t gunt dienstig is zonder zig te verwerren in het verdere t gunt tot de subtiliteiten werbij kan werden gegaan voor iemant *cui propositus est in Philosophia est in omni Studio Sapientia modus*.

De Locos inventindorum argumentorum dientmen ook *ex Loqius* te weten een *Rheticam naturalem*, et nog *affectatum* kragtelijk ende met deftigheit doen, wat leeren in *Rheticus* staat principalijk acht t werden op t gunt *ad demonstrandum et assensum per demonstationem in quam cum partem trahendum* bequaamst is.

Hierna zoud ik wenschen dat haar EE zig *ad moralis vitae normam a scientiam habendam* begaven tot een serieuze lecture *Plutarchus* van de *Officia Ciceronis*; van *Epictetus*, de brieven van *Seneca*, van *Boëtius*, *de la consolatione Philosophie*, ende toe een Christelijke morale *La consolatie ne de la Theologie* van *P. René de Ceriziers*, dog dit laatste, om dat ik geloof dat haar EE Frans kunnen. Want schoon het een Rooms schrijver is, het is een boek van importantie en uit *in omnia vita*

Inzonderheit zoo een van beide der Jonkheren, of beide in den oorlog zig lust hebben te begeven, en kunnen geen authours met meerder nut gelezen werden als die beider de bequaamste zijn om in een kristenmensch zonderling in een genereux hart de meeste courage tot uitvoering van een opgeleit ofte aangenomen devoir op te wekken ook in te drukken. Ende van gelijke in tegenspoed te handhaven hun in alles wel gerust en voor de dood onschreumig makende.

Van gelijke dat haar EE tot confirmatie van haar Memorie, oordeel, stijl van schrijven *et observationem ejus, quod est in iis quea agena occurrunt decorum* van buiten leerde dikwils repeteerde en zig zeer familiaar maakten de *orationes exoptimis scriptoribus selectas impressas com argumentis Lugd. Batav.*

Dit te doen eer de Historiën zelfs te lezen omme de zelve daarna toe te passen tot het gewigt ende kragt van de expressie bij die oratie ende alzoo ik *Snopte Marte de Fontes et arcana consiliorum* te kunnen nasporen; ende uit de collatie van verscheide occasie ende consulte zig zelf t e geven een structure van morale en politicque die geenzins pedantesque en zijn, maar de welke capabel zijn om een deftig Regent van Landen Steden *Animo per constantia exempla firmato* uit te leveren ende welgezettelijk te efformeren.

Zoo dat niet vermakelijker, nutter of beter en kan zijn al een altijd onderhoudende lecture van historiën: waarin ook ten opzichte van het Latijn en stijl de recommenaderbelste zijn die geleefte hebben *Temporicus Augusti caesaris aut avo quod vocam Augstae*

Tot de lecture van Tacitus (die noijt uit de handen nog uit de goede opmerkinge te laten is) wenste ik niet dat zij quamen als *absolutis in antecessum Livio, Curtio, Slustius, Caesaris comentariis.*

Dat gedaan ende dat niet per functorie maar *seriae et exacte* al haar werk en opmerkknemen in Tacito

Daarin wel geoeffent zijnde zig valeren van de Historiën van ons Land; waartoe dienstig zal zijn de historien van de heeren Hugo de Groot en den resident Leo van Aitzma.

Aan de politica behoord ook eenige kennis van Rechten daar ik ook wenste dat haar EE niet buiten en zijn. Immers dat haar EE haar *Institutionis Juris* wel incorporeerde zonderling de *Regulas Juris* ende *verborium significationes.*

Tot het verstaan van de *Institutiones Juris* voor eerst niet te gebruiken als *Paraphrasim Theophili* zoo boven dat haar EE iet noodig vinden ofte gevoelen van doen te hebben de kleine armstatiën van Vinnen in 16

Ende tot ons Lands beter kennisse int gunt gerechtelijker zaken aangaat de *inleidinge* van de *Hollandsche Rechtsgeleertheid* van de Heer *Hugo de Groot*. In gunt des Soveraine magts gezag ende publiqrecht van het Land aangaat in het leren van het gunt bij mij laatst is beschreven haar EE .. het eerst tot nood en dienst, het laatste om dat daaruit het volkomen recht ende macht van den Staat ingenomen kan werden.

Alle 't welke indien hij haar EE met een behoorliken ijver en lust zal ingenomen en volbragt zijn, zoo en zal er geen twijfel meer overig blijve of heer EE zullen daardoor haar zelve bequaam gemaakt vinden en ons inzonderheit een vaste hoop nalaten omme in het toekomende de Republicq en haar Vaderland in de functien haar EEE naar hogere hand toe te vertrouwen, volkomen dienst te doen.

Het gunt met een oprecht hart haar EE werd toegewenscht door een die zijn zelvern nadienst geofferde gebiedenis toeschrijft.

Hog Edele Geboren, Gestrengen heere

Uwe Hoog edelheits ootmoedige Dienar
Geteekent D. Graswinkel